

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

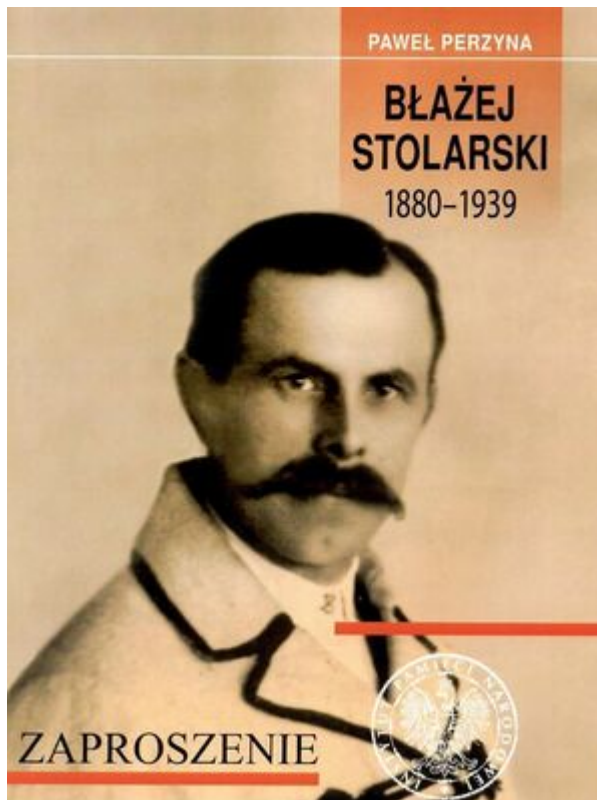
<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/48619,Prezentacja-publicacji-o-Blazeju-Stolarskim-Warszawa-15-marca-2018.html>
25.04.2024, 19:07

Prezentacja publikacji o Błażeju Stolarskim - Warszawa, 15 marca 2018

15 marca 2018 r. o godz. 14.00

zapraszamy do **Muzeum Historii
Polskiego Ruchu Ludowego w
Warszawie (al. Wilanowska 204)** na
spotkanie z dr. Pawłem Perzyną,
naczelnikiem Archiwum Oddziału Instytutu
Pamięci Narodowej w Łodzi, autorem
najnowszej publikacji łódzkiego IPN – **Błażej
Stolarski 1880-1939. Biografia
społecznika, działacza gospodarczego i
polityka**, (Łódź-Warszawa 2017).

15 marca 2018 r. mija 87 rocznica utworzenia Stronnictwa Ludowego w wyniku połączenia PSL „Wyzwolenie”, PSL „Piast” i Stronnictwa Chłopskiego. To właśnie tego dnia w 1931 r. zebrały się w Warszawie rady naczelne trzech partii ludowych, z których każda była reprezentowana przez 51 przedstawicieli. W trakcie debaty nad nazwą dla nowego ugrupowania zwyciężyła propozycja zgłoszona przez Błażeja Stolarskiego: Stronnictwo Ludowe (105 głosów). W głosowaniu przepadła konkurencyjna oferta Jana Dąbskiego, by nową frakcję nazwać Stronnictwo Chłopskie (65 głosów). Stolarski został jednym z dwóch zastępców prezesa Rady Naczelnej Stronnictwa Ludowego, Wincentego Witosa.

Książka dotyczy wybitnego działacza społecznego i polityka ludowego pochodzącego ze Sługocic k. Będkowa (38 km od Łodzi), a związanego poprzez swoją aktywność z Brzezunami, Piotrkowem Trybunalskim, Tomaszowem Mazowieckim i Łodzią.

Błażej Stolarski był członkiem Tymczasowej Rady Stanu, ministrem rolnictwa w rządzie Jędrzeja Moraczewskiego, posłem na Sejm RP w latach 1919-1930, wicemarszałkiem Senatu RP (1938-1939), wiceprezesem Centralnego Związku Kółek Rolniczych (1918-1928), a także prezesem PSL „Wyzwolenie” (1917-1922) i jego frakcji parlamentarnej (1919-1922, 1925-1927).

Setna rocznica odrodzenia Rzeczypospolitej skłania do wspomniania nie tylko ojców niepodległości tej miary co Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Paderewski, Wojciech Korfanty czy Ignacy Daszyński, których sylwetki i działalność doczekały się już bogatej literatury oraz wykorzystania w przedsięwzięciach edukacyjnych. Tegoroczne obchody to przede wszystkim okazja do przypomnienia lokalnych, często zapomnianych bohaterów niepodległości, przywołania ich zasług w dziele odbudowy i organizacji suwerennego państwa.

W Łódzkiem jedną z czołowych postaci zaangażowanych w tworzenie zrębów niepodległej Polski był Błażej Stolarski, mieszkaniec Sługocic w gminie Będków. Budowa wolnego i suwerennego państwa to długi proces, to nie tylko walka z bronią w rękę, ale i kształtowanie jego podstaw ustrojowych, społecznych, gospodarczych, odrzucanie partykularyzmów warstw społecznych oraz kształtowanie patriotyzmu i postaw obywatelskich. W tym dziele Stolarski okazał się liderem i przywódcą, którego dokonania wykroczyły daleko poza obszar gminy, powiatu, czy województwa.

Jego wystąpienia publiczne „w imię Polski i polskości” rozpoczęły się około 1907 r. W efekcie wiecowej aktywności Błażej Stolarski włączył się w prowadzenie konspiracyjnej działalności niepodległościowej już przed I wojną światową. Polegała ona m.in. na organizowaniu wyjazdów na kursy wojskowe do Warszawy miejscowej młodzieży, która w przyszłości miała zasilić oddziały Legionów Polskich. W 1912 r. został jednym z założycieli Narodowego Związku Chłopskiego, który postulował odzyskanie niepodległości poprzez walkę zbrojną z Rosją przy wydatnym udziale chłopstwa. Jako przedstawiciel tego ugrupowania wziął udział w zjeździe przedstawicieli Naczelnego Komitetu Narodowego z przedstawicielami Królestwa Polskiego, który odbył się 3 czerwca 1915 r. w Piotrkowie. Należy również pamiętać, że działacze NZCh, zwłaszcza na szczeblu wiejskim, byli związani z ruchem aktywistyczno-niepodległościowym.

Jako członek Polskiej Organizacji Wojskowej Błażej Stolarski współpracował z ośrodkiem POW w Retkini, na którego czele stali Franciszek Płoczek i Ignacy Klimek. To tam lub w Łodzi spotykali się „emisariusze”, którzy prowadzili akcję uświadamiającą społeczeństwo w zakresie celów ruchu niepodległościowego, wyjeżdżając na wiece publiczne lub spotkania konspiracyjne m.in. do: Brzezina, Łasku, Szadku, Zduńskiej Woli, Sieradza, Aleksandrowa. Wśród nich znajdowali się, oprócz Stolarskiego: Jerzy Ostojka-Neugebauer, Tadeusz Hołówko, Tomasz Nocznicki, Mieczysław Jeżewski, Juliusz Poniatowski i dr Stefan Kopciński.

Po zjednoczeniu ruchu ludowego gospodarz ze Sługocic został przedstawicielem Polskiego Stronnictwa Ludowego w Centralnym Komitecie Narodowym, Radzie Narodowej m. Łodzi, a

następnie w Tymczasowej Radzie Stanu Królestwa Polskiego. Od 1917 r. objął na pięć przełomowych dla Polski lat przywództwo w Polskim Stronnictwie Ludowym „Wyzwolenie”, z ramienia którego został najpierw ministrem bez teki w rządzie lubelskim Ignacego Daszyńskiego, a następnie ministrem rolnictwa w gabinecie Jędrzeja Moraczewskiego. W 1919 r. uzyskał mandat poselski (sprawował go do 1930 r.) i został przewodniczącym frakcji parlamentarnej PSL „Wyzwolenie” w Sejmie Ustawodawczym, w trakcie kadencji którego wypracowano model organizacji życia publicznego w państwie.

Innym aspektem wielowymiarowej działalności Błażeja Stolarskiego jest kształtowanie ideologii państwowotwórczej, której elementami było wychowanie obywatelskie chłopów, formowanie w nich postaw przywiązania do niepodległej ojczyzny, przy jednoczesnym zobowiązaniu do wypełniania obowiązków wobec państwa. W tym kontekście warto także rozpatrywać kwestię budowania tzw. małych ojczyzn poprzez aktywność w lokalnym samorządzie oraz podejmowanie inicjatyw społecznych i gospodarczych zmierzających do intensyfikacji produkcji rolnej, rozwoju spółdzielczości i oświaty wiejskiej.

Wszystkie wspomniane osiągnięcia i zasługi Stolarskiego zostały docenione już przez jemu współczesnych. Zarządzeniem Prezydenta RP z 16 lipca 1932 r. otrzymał Krzyż Niepodległości. Osiemdziesiąt sześć lat później kolejne pokolenie żyjące w odrodzonej Polsce spłaca swój dług wdzięczności wobec Błażeja Stolarskiego, wydając i promując jego biografię.

dr Paweł Perzyna